*לא תחוף לא בנתר ולא *בחול בנתר משום דמקטף ובחול משום דמסריך ואמר אמימר משמיה דרבא *אשה לא תחוף אלא בחמין (א) אבל לא בצונן ואפילו בחמי חמה צונן מאי טעמא לא משום דקרירי (ג) ומשרו מזייא ואמר רבא לעולם ילמד אדם בתוך ביתו שתהא אשה מדיחה בית קמטיה במים *א) מיתיבי בית הקמטים ובית הסתרים אינן צריכין לביאת מים נהי דביאת מים לא בעינן מקום הראוי לביאת מים בעינן כדר' זירא *דא"ר זירא כל הראוי לבילה אין בילה מעכבת בו ושאין ראוי לבילה בילה מעכבת בו *אמר רבין בר רב אדא אמר רבי יצחק מעשה בשפחתו של רבי שטבלה ועלתה ונמצא לה עצם חוצץ בין שניה והצריכה רבי טבילה אחרת ואמר רבא טבלה ועלתה ונמצא עליה דבר חוצץ אם סמוך לחפיפה טבלה אינה צריכה לחוף ולטבול ואם לאו צריכה לחוף ולטבול איכא דאמרי אם באותו יום שחפפה טבלה אינה צריכה לחוף ולטבול ואם לאו צריכה לחוף ולטבול מאי בינייהו איכא בינייהו למסמך לחפיפה טבילה למיחף ביממא ולמטבל בליליא אמר רבא אשה לא תעמוד על גבי כלי חרס והטבול סבר רב כהנא למימר טעמא מאי משום גזירת מרחצאות הא על גבי סילתא שפיר דמי א"ל רב חנן מנהרדעא התם טעמא מאי משום דבעית סילתא נמי בעיתא אמר רב שמואל בר רב יצחק אשה לא תטבול בנמל

רש"י

לא תחוף. שערה: מקטף. נותק שער ומתגלגל ותולך: סריך. מדביק השער ותולך: ואפילו בחמי חמה. די לה בחמין שהוחמו בשמש: (ג)דמשרו מזיא. מקשין את השערות ואין לכלוכן עובר: קמטיה. בית השחי ובית הסתרים שלה: כל הראוי לבילה. במסכת מנחות [קג:] ששים עשרונים הבאים בכלי אחד ראוין לבלול ואין בילה מעכבת בו שאם לא בלל כשר ושאין ראוי לבילה כגון ששים ואחד עשרונים בכלי אחד בילה מעכבת בו ופסולה הואיל ואי בעי לבלול לא מצי למבלל: אינה צריכה לחוף ולטבול. דודאי לאחר שטבלה בא עליה: איכא בינייהו כו'. ללישנא קמא בעינן סמוך לחפיפה טבילה: גזירת מרחצאות. שדרך מרחצאות לישב ע"ג אסטבאות של אדמה דדמי לכלי חרס ואתי למימר טבילה עולה. כהן: סילתא. נקעת ענה כמו במחבתה ולא בסילתא (ד)*[ביבמות (דף סג:)]: דבעיתא. שלא תפול ולא טבלה שפיר:

בנמל

תוספות

כל הראוי לבילה אין בילה מעכבת בו. וא"ת הא בכמה מקומות כתיב בלולה ונימא שנה עליו הכתוב לעכב וי"ל דטלאו לגופייהו וקשה דנימא מדתנא בהו קרא בפרשת נשיאים תריסר זימני בלולה בשמן דמעכבא דהכי אמרינן בהקומץ רבה (מנחות יט:) דפריך לשמואל גבי מנחה דלא יליף דורות משעה דכתיב וימלא כפו ממנה נמר דשנה עליו הכתוב לעכב על מלא קומצו ופריך והא אמר שמואל מורקות מקדשים את הינם דכתיב שניהם מלאים סולת ומשני שאני התם דתנא בהו קרא תריסר זימני לעכב ויש לומר דשמא יש שום דרשא בשום מקום דבילה לא מעכבא וא"ת כיון דלא מעכבא היכא דאין ראוי לבילה נמי ליתכשר ויש לומר דסברא הוא דכיון דקפיד קרא לכתחלה לעשות המצוה בענין שיהא ראוי לכך אע"פ שאינו מעכב דאם לא כן נתבטלה המצוה לגמרי שלא היה יכול לעשותה וכן בכמה מקומות כגון ביאת מים דכתיב כל בשרו וממעטים בית הסתרים ומ"מ בעינן ראוי לביאת מים בכל בשרה וכן בכמה דוכתי וגבי ערל וטמא דמשלחין קרבנן אף על פי שאינן ראויים לסמיכה *ולא מעכבין דהא רבינהו קרא דמזובו ולא מגעו וקרא בהבאת קרבן מיירי ואמאי הא לא מצי סמיך ובפרק כל *פסולי המוקדשין (זבחים לג.) דתכף לסמיכה שחיטה דאורייתא ולא"ג דלא סבר מגעו משלח קרבן זיבה וא"ת אמאי לא בעינן ביאת מים לכתחלה בבית הסתרים כמו בילה וקריאה בחלילה ובביכורים וי"ל דאין סברא גבי טבילה שלא הקפידה תורה אלא שיטהר האדם ואין לומר דלכתחילה לבעי דכיון דבדיעבד טהור לכתחלה נמי לא בעי ותעלה לו טבילה אבל בילה ומקרא בכורים ותלייה מצות נינהו הלכך לכתחלה ליעבד וא"ת כיון דלכתחלה בעי' בילה במנחות (ל' יח:) גבי עיקר מילתיה דרבי זירא דקאמר מתנדב אדם מנחה של ס' עשרון ומביאה בכלי אחד מנחה של ס"א מביא ס' בכלי אחד ואחד בכלי אחד דקים להו דס' נבללין וס"א אין נבללין ופריך וכי אין נבללין מאי הוי והא תנן אם לא בלל כשר ומשני א"ר זירא כל הראוי וכו' ומאי פירכא כיון דלכתחילה מצוה לבלול משום הכי מצוה להביא בב' כלים לקיים בה מצות בלילה ואומר ר"י כיון שנדר מנחה של ס"א אינו יוצא ידי נדרו אם לא יביא מנחה גדולה הלכך כיון דדיעבד כשר בלא בילה יש לו להביא בכלי אחד לקיים נדרו ואע"ג דגבי ב' עשרונים קאמר אם רוצה מביא בב' כלים מ"מ גבי ס"א מוכח מילתא דנתכוין לקרבן גדול אי נמי מתנדב אדם מנחה קאי אמנחה אחת דאמרינן התם לעיל ומשום הכי לא בעי לפלוגינהו בשני כלים משום בילה כיון דאינה מעכבת מיהו קשה דהך סוגיא דהתם לר"ש דאית ליה דס"א אינן נבללים ור"ש פליג אדרבנן דקאמרי הרי עלי מנחה להביא בכלי אחד והביא בב' כלים דאף ידי נדרו יצא וכיון דבדיעבד יצא בשני כלים שפיר אית ליה לפלוגינהו כדי לקיים מצות בלילה ולהכי קשה מאי פירכא וי"ל דמנחה של ס"א משמע יותר מנחה אחת ממנחה קטועה סתם אע"ג דפריש בהדיא בכלי אחד אי נמי הך פירכא דוכי אין נבללין מאי הוי לרבנן פריך ואמר דאית ליה להאוא תנא טעמא דר"ש דס"א אין נבללים יפה: **אם** סמוך לחפיפה טבלה אינה צריכה לחוף ולטבול. והא דאמר בפ"ק דחולין (דף י.) טבל ועלה ונמצא עליו דבר חוצץ אפילו נתעסק באותו המין כל היום כולו לא עלתה לו טבילה עד שיאמר ברי לי שלא היה עלי קודם לכן התם בשלא טבל סמוך לחפיפה אע"ג דהתם לא מפליג ועוד אומר ר"ת דההיא דחולין לטהרות ומחמרינן טפי דאפילו טבל סמוך לחפיפה לא מועלת לו טבילה והכא איירי לבעלה והא דאמרינן בסוף שמעתין ולית הילכתא ככל הני שמעתתא כי איתמר האי לטהרות לא קאי אהך מימרא אלא קאי אסולא מימרות דמכלי חרס ואילך ועוד אומר ר"י דלאי הך דחולין מיירי לטהרות איכא לאוקמיה בשלא חפפה כלל כדאיתא בירושלמי דמסכת פסחים סוף פרק כל שעה נדה חופפת וסורקת וטובלת כהנת אינה חופפת וסורקת נדה כהנת חופפת וסורקת שלא תחלוק בין נדה לנדה וטעמא מפרש התם לפי שכהנת תדירה בטבילה לא החמירו עליה ובעיוני סגי לה ושוב פירש ר"ת דחפיפה לא שייכא אלא בראש והך דחולין איירי בשאר הגוף דליכא חפיפה וכן משמע לעיל דקאמר אשה לא תחוף אלא בחמין כו' וקאמר טעמא דמשרו מזיא ומדלא קאמר לא תחוף ראשה ש"מ דבכל"מ חפיפה שייך טעמא דמשרו מזיא דבמקום שער הוא ועוד מביא ר"י ראיה דאמרינן בפרק מרובה (ב"ק דף פב.) גבי עשר תקנות דעזרא שתהא אשה חופפת וטובלת ופריך מדאורייתא הוא וכו' מאי ניהו שערות ומשני לעיוני מדאורייתא דילמא מיקטר ואתא איהו ותקן חפיפה ומדקאמר דילמא מיקטר שמע מינה דאיכא חפיפה בראש ובכמה מקומות הוזכרה חפיפה אצל הראש אבל במחזור ה"ר שמריה מפרש בשם רש"י דבכל הגוף שייך חפיפה כדאמרינן בפ' כל כתבי (שבת דף קכ:) הרי שהיה שם כתוב על בשרו ה"ז לא יחוף ומיהו בכל הספרים ליכא אלא לא ירחץ ולא יסוך ועוד מייתי ראיה מדמייתי לקמן (דף סז:) ההיא דאשה חופפת בלילה וטובלת בלילה מטובלת דאיה בי ר"ש גלותא ואמר לה עבדי חסרית דודי חסרית שטעקי חסרית פי' עבדי חסרית להביא מים להם לרחוץ כל הגוף דאלו חפיפת הראש לא בעי טולי האי ומיהו לפירוש ר"ת אין ראיה שפירש עבדי חסרית להחם מים להטיל לתוך מי הטבילה הצוננין להחם ושטעקי הוא עטעקי דפיזא והוא כסא לישב עליו בבית המרחץ ורבינו שמעיה פירש שטעקי מסרקות ויש לומר ראייה שיצטרך חפיפה בגוף אלא לעיוני בעלמא כמו בראש מדאורייתא ואע"פ שאנו מדמין אין לעשות מעשה אלא צריך לחפוף כל הגוף וכן מנהג כל הנשים לרחוץ כל הגוף מכסיו. [ועי' תוס' ב"ק פ"ב. ד"ה ושתהא]: **איכא** בינייהו סמוך לחפיפה טבילה. לא מיירי (ה) הכא מידי בהלכתא סמוך לחפיפה טבילה אלא לענין להטות אחר הטבילה אם נמצא עליה דבר חוצץ קאמר דפליגי אם צריך לענין זה סמוך לחפיפה טבילה: **על** גבי כלי חרס. נראה דשייך ביה גזירת מרחצאות שרגיל להיות ומצוי שם כלי חרס לצורך חמין: **אשה** לא תטבול בנמל. כתוב בספרים אע"ג דהשתא ליכא איסור ברדיוני נפל ופירש"י בנמל מפני שהספינות רגילות להיות שם כל שעה מצוי שם טיט ואע"ג דהשתא ליכא עליה טיט איסור ברדיוני בצאתה מן המים שכשכה רגליה במים ונפל ופי' נמי מפלי כיומי תשרי דבסמוך מתלגות תחתיהן מפני הטיט ולרבינו תם נראה כפירוש ר"ח לא תטבול בנמל כי בני אדם מצויין שם ובעיתא וממהרת מפני שבושה מבני אדם המצויין שם והוי דומיא דסילתא דהוי טעמא משום דבעיתא ופירש מפלי מתלגות כמין גדר בנהר לגינות שלא ירצוה עוברין ושבין ול"ג הכא אע"ג דהשתא ליכא כו' עד בסמוך גבי נתנה תבשיל לבנה וטבלה לא עלתה לה טבילה אע"ג דהשתא ליכא איסור ברדיוני נפל ומפרש ר"ת בשני דלאו"נ לשון נדידה ור"ח פי' לשון האולקה ונפל בירידה ובערוך א) פירש מפלי משום לגיעות ור"ח פי' מקוואות ביומי ניסן משום דחיים לשאובין וכן פי' בערוך ותימה הוא מה שאיכה שייך וי"ל כי כמה ליטרות מושכין לתוך הנהרות שהם בכלים שתקן ולכוף קבען אבל פירש"י עיקר דטעפין כמקוה ואינם מטהרין אלא באשבורן ולא דרך זחילה ומשום מים חיים ליכא לפלושי כדפירש"י דהגיה בתוספתא ג) תומר בזב מבוכה שהזב טעון מים חיים [סו']:

א) [ערך קף כ׳] ג) [תפ"ג חגים ופ"ה סי"ה דמגילה]

נתנה

מוסף רש"י

ראה להלן בדף סח א למטה

הגהות הב"ח

הגהות מהר"ב רנשבורג

תוספי הרא"ש

תוספי הרא"ש

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones